

Nr 73.

Av herr Nilsson, Johan, i Malmö, om ökat anslag till freds- och utrikespolitisk upplysning.

Sedan riksdagen i fjol beslutat att medel till freds- och utrikespolitisk upplysning skall utgå från samma anslag, borde nämnda anslag tillföras en väsentlig förhöjning. Endast fredsanslaget, som till i fjol avsåg upplysningsarbete för freden, har utgått med avsevärt högre belopp än nu. Under ett par år, 1930—1932, utgick det årligen med 32,000 kronor, men har senare nedgått till vad det var i fjol, 10,000 kronor. Med tanke på att medel skulle utgå även till utrikespolitisk upplysning höjdes anslaget i fjol sålunda till 12,000 kronor, en summa, som måste anses orimligt låg, om man tar i betraktande den betydelse, som dessa båda grenar av upplysningsverksamhet måste innebära.

Det kan kanske råda delade meningar om huruvida upplysningsarbete för freden över huvud bör bedrivas under krigstider. När fredsarbetet under normala tider icke förmått hindra ett krigsutbrott, anse vissa det lönlöst att bedriva fredsarbete när kriget pågår. Denna uppfattning torde vara oriktig och vilseledande. Att kriget inträtt beror väl närmast på att fredens anhängare i världen varit för få. Vill man öka deras antal till en avgörande faktor, är intet tillfälle lämpligare härför än under ett krig. Då komma nämligen de flesta underfund med att de under fredens dagar gjort alldeles för litet för att hindra krig. De inse då mer än annars det okloka uti att de låtit en liten klick föra deras land ut i kriget och undergången.

Vill ett folk självt bestämma om sitt öde och självt besluta om krig och fred, bör det också vara besjälade av fredens idéer samt döma krigets tillskyndare som brottslingar. Det kan kanske invändas att upplysningsarbetet för freden för närvarande är begränsat till vissa mera fria länder. Detta är riktigt. Sådana länder finnas där människorna äro ofria, där de sakna alla medborgerliga rättigheter och inte få ha någon mening om vare sig krig eller fred. Men freden måste ju en gång komma, och då böra fredsorganisationerna vara så starka till antal och arbetsduglighet, att de kunna sprida freds- och politisk upplysning även i de länder, där friheten nu är fångslad.

Nu invänder kanske en eller annan hos oss att de äro så fredliga att något särskilt upplysningsarbete för freden icke kan anses behöfligt. »Ingen vill krig, alla äro för fred.» Men ha inte ledarna för diktaturerna sagt detta lika bestämt som ledarna för demokratierna? Freden är deras högsta

ideal, men ändå har kriget kommit med alla dess fasor. Sveriges folk är ett fredligt folk som njutit fredens välsignelser under en över 100-årig fred. Förpliktar inte detta Sverige och dess folk att söka förmå andra länder och folk att medverka uti skapandet av en sådan uppfattning om kriget, att en katastrof som den nuvarande icke på nytt kan hemsöka världen?

En del anse kanske, att Sverige fått för litet för de pengar, som hittills anslagits till fredsupplysning. Men om nu freden är allas enda och efterlängtdade hopp, så måste väl också freden vara värd något. Och skulle staten tilläventyrs ändå icke anse sig ha fått full valuta för varje i detta syfte utlagt öre, bör staten ändå kunna känna sig nöjd med att stå i främsta ledet bland nationerna då det gäller att markera och föra ut sin fredsvilja i världen.

En annan fråga har ibland uppställt sig om vilka fredsorganisationer som kunna anses kvalificerade att utföra denna fredsupplysning. För en del år sedan ansågs nämnda upplysningsarbete ej utföras på ett ur statens synpunkt tillfredsställande sätt. På den tiden satte man ibland fredsupplysningen i motsatsförhållande till utgifterna för försvaret. Ingenting är mera felaktigt. Ty man kan vilja ett försvar utan att vara motståndare till freden eller tvärtom.

Under senare åren har emellertid fredsupplysningen bedrivits enligt den senare principen. Fredsorganisationerna ha fört en fullt opartisk upplysningsverksamhet på detta område tack vare det rikliga och omväxlande material, som uppgjorts och ställts till förfogande av informationsbyrån Mellanfolkligt samarbete för fred och världssamling för fred. Staten, som känt sig fullt trygg härmed, har också tilldelat nämnda byrå största delen av de anslag, som varje år från byråns start tilldelats densamma.

Under återopande av det anförda tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte till freds- och utrikespolitisk upplysning för budgetåret 1943/44 anvisa ett anslag av 25,000 kronor.

Stockholm den 22 januari 1943.

Joh. Nilsson,
Malmö.
